

Adressater etter liste

Vår referanse: 194037
Arkivkode: 19/02796
Saksbehandler: Jon A. Drøpping
Deres referanse:
Dato: 29. oktober 2019

Forespørsel om tilbud på KS FoU-prosjekt nr. 194037, «Årsaker til kostnadsvekst i pleie og omsorg»

KS ønsker tilbud på et FOU-prosjekt som skal analysere utviklingen innenfor pleie- og omsorg, og særlig avdekke om det er særskilte områder eller diagnose/ omsorgstilbud som har vokst særlig kraftig de siste årene.

Bakgrunn

Netto utgifter til helse- og omsorgstjenester økte med rundt 8 prosent fra 2017 til 2018. Økningen er sterkere enn tidligere, og sterkere enn demografiberegningen skulle tilsi. 8 prosents økning tilsvarer 6,6 mrd. kroner. KS har hatt kontakt med mange kommuner, men ingen har greid å peke på forhold som skulle tilsi en endring fra ett år til et annet i denne størrelsesordenen.

Rådmannsgruppen i Storbynettverket har også pekt på at flere av storbyene styrer mot store overforbruk, særlig innenfor tjenester rettet mot psykisk utviklingshemmede. De understreker også at innen psykiatrien blir pasienter med store utfordringer skrevet ut til en kommune som hverken ressursmessig eller faglig har mulighet til å ta dem imot på en så god måte som ønskelig. Det er grunn til å se nærmere på hva som kan forklare veksten, og på hvilke områder, diagnoser eller forhold dette kan vise seg.

Noen mulige drivkrefter

Kommunene opplever generelt økt krav om individuelle tilbud. Disse kravene er en del av den generelle fagutviklingen med vekt på individuell tilpasning, som møter resonans og drives frem av organisasjoner, fagmyndigheter i departementer og direktorater, pasientombud og tilsynsmyndigheter. Det viser seg ikke nødvendigvis direkte i nytt lovverk, med unntak av f.eks. rettighetsfesting av BPA.

Tilsynsrapporter med tjenester til mennesker med utviklingshemming understreker betydningen av individuell tilpasning og en aktiv hverdag. Individuelle tilbud er dyrere enn kollektive løsninger. Yngre brukere har generelt et høyere kostnadsnivå. Noe av dette skyldes holdninger både hos kommunene og hos brukerne: En påstand fra Romøren (2012) er at ”yngre og eldre er underlagt ulike omsorgsregimer” – basert på funn om at forskjellene er knyttet til praktisk bistand. I følge Romøren kan ikke forskjellene forklares i ulikt funksjonsnivå.

Forskjellen i tildeling mellom eldre og yngre er belyst hos flere. Gautun og Skevik gjorde for eksempel en studie for KS i 2012.¹ Denne studien viser en gradvis sterkere vektlegging av «normalisering», i betydningen felles lovverk og felles strukturer for alle brukergrupper, samt individuell tilpasning, individuell plan, og brukermedvirkning. Vekten på individuell tilpasning, med sterk vekt på individuelle behov, legitimerer derimot forskjellsbehandling – så lenge denne er begrunnet i individuelle behov. Ulikheter i behov og livssituasjon vil dermed slå sterkt ut på hvilke tjenester den enkelte mottar. Ulik vektlegging av behov, og ulik evne til å utnytte de positive mulighetene som ligger i det felles lovverket, kan dermed skape forskjeller mellom grupper – både mellom eldre og yngre, og mellom grupper av brukere i samme alder.

Nærmere om prosjektet og problemstillinger

I lys av dette bakgrunnsbildet er den overordnede problemstillingen: *Hva kan forklare den observerte utgiftsveksten?*

De ovennevnte mulige drivkreftene er en del av et langsiktig bilde som bør undersøkes nærmere ved at de konkrete tilbudene som gis i kommunene beskrives nærmere mht. kostnader. Prosjektet bør dermed søke å forklare noe mer detaljert enn tidligere, inklusive KOSTRA-rapportering fra kommunene samt andre styringsdata, hvorfor veksten er så høy. Det bør også gjøres analyse i nært samarbeid med et utvalg kommuner for å kunne forklare veksten med utgangspunkt i rapportering, omfang og omsorgstilbud. Utvalg av kommuner må begrunnes.

Prosjektet vil m.a.o. kreve analyser utover rene sammenstillinger av aggregerte data på nasjonalt nivå, og må baseres på både registerdata og en kvalitativ del med intervjuer og analyser fra kommuner ned på det enkelte tjenestenivå. Generelt vokser omfang på pleie og omsorgstjenester i kommunesektoren år for år. Gitt formålet ovenfor, må analysen gå dypere enn bare å forklare veksten fra 2017 – 2018.

Noen problemstillinger og føringer:

- På hvilke områder, diagnoser eller forhold kan veksten vise seg i kommunens virksomhet – hvilken rolle spiller kommunens egen kvalitetsutvikling?
- Hva er drivkrefter for økt tilbud, kvalitet o.l.? I hvilken grad skyldes veksten føringer fra statlig hold?
- Hvor mye betyr veksten innenfor ressurskrevende tjenester?
- Er sykere pasienter fra sykehus og tilbud til disse noe av forklaringen?
- Det vil være viktig å kunne aldersfordele utgiftene og samtidig kunne forklare om det er nye tjenester/tilbud som gis.
- De konkrete tilbudene som gis i kommunene må beskrives nærmere mht. kostnadsutvikling

Listen over problemstillinger er ikke nødvendigvis uttømmende, og tilbyder står fritt til å kommentere og /eller supplere denne listen.

Gjennomføring

Tilbyder må synliggjøre god generell oppdragsforståelse, vise hvordan ønsket dokumentasjon skal fremskaffes samt dokumentere kompetanse på feltet. Prosjektmedarbeidernes referanser fra tidligere oppdrag med relevans for prosjektet oppgis i CV-ene til

¹ http://www.faf.no/media/com_netsukii/20289.pdf

prosjektledelse/medarbeidere. Hvordan prosjektet er tenkt organisert og bemannet skal også beskrives.

Vi ber om at tilbudet definerer relevante/naturlige milepæler i prosjektperioden, og at de ulike aktivitetene i prosjektet angis i en fremdriftsplan. Totalkostnadene for prosjektet skal spesifiseres, inkl. mva.

Flere miljøer må gjerne samarbeide for å løse oppdraget, også for å sikre nødvendig bredde i fagkompetansen. For prosjekter der det er to eller flere leverandører inne på tilbudssiden, skal én av aktørene være prosjektleder og fagansvarlig.

KS sentrale rådmannsutvalg vil være referansegruppe for prosjektet. KS' standardkontrakt for oppdragsforskning (vedlagt) vil bli lagt til grunn for prosjektet.

Leveranser/rapportering

Prosjektet skal ha oppstart i desember 2019 og ferdigstilles med en sluttrapport innen 1. september 2020. Det skal leveres en delrapport med tallgrunnlag innen 15. mai 2020. Det vises for øvrig til KS standardkontrakt punkt 3.1. og 5.1.

Rammer for oppdraget

Økonomiske rammer for oppdraget vil være inntil kr 1 500 000,- inkl. mva. Tilbudet må inkludere alle kostnadene som er nødvendige for å gjennomføre prosjektet, også utgifter til praktisk gjennomføring av samlinger med samarbeidskommuner.

Vi ber om tilbud på prosjektet innen torsdag 28. november 2019 kl. 15.00 pr e-post til fagansvarlige Anne Gamme (anne.gamme@ks.no) og FoU-ansvarlig Jon Anders Drøpping, jon.dropping@ks.no med kopi til ks@ks.no

NB! Vi tar sikte på forhandlingsmøte med de mest aktuelle tilbyderne onsdag 11. desember 2019, og ber tilbydere holde av denne datoen for evt. samtale. Ta gjerne kontakt for eventuelle spørsmål.

Ved innsendelse av tilbud, vennligst påse at dere får bekreftelse fra KS om at tilbudet/forsendelsen er mottatt. Ta kontakt med FoU-ansvarlig pr. epost, dersom mottaket ikke blir bekreftet.

Adressater:

Agenda Kaupang
Arbeidsforskningsinstituttet – AFI
De regionale forskningsinstituttene
Deloitte
Forskningsstiftelsen Fafo
ideas2evidence
Institutt for helse og samfunn, UiO
Institutt for samfunnsforskning
Menon Economics
NIBR
NORCE
Nord Universitet
NORUT
NOVA
NTNU
NTNU Samfunnsforskning AS
OsloMet
Oslo Economics
Oxford Research
PriceWaterhouseCoopers
Proba Samfunnsanalyse
Rambøll Management Consulting
Samfunnsøkonomisk analyse
SINTEF
SNF
SØF – Senter for økonomisk forskning
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Stavanger
Universitetet i Tromsø
Vista Analyse AS